

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان

مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی هرمزگان

عنوان پژوهش: چالش ها و فرصت های سرمایه گذاری در هرمزگان

تهیه کننده: راضیه حدادبندری

ناظر علمی: دکتر پیام رضایی

طبقه بندی موضوعی: اقتصاد منطقه

واژه های کلیدی: هرمزگان، فرصت های سرمایه گذاری، تامین مالی، چالش ها، راهکار ها، اقتصاد هرمزگان، توسعه پایدار

۳	مقدمه
۵	فرصت‌های سرمایه‌گذاری در هرمزگان
۵	موقعیت جغرافیایی و بنادر استراتژیک
۶	منابع طبیعی و معدنی
۷	صنعت گردشگری
۹	کشاورزی و آبی‌پروری
۱۰	چالش‌های سرمایه‌گذاری در هرمزگان
۱۳	راهکارها و پیشنهادات
۱۵	نتیجه‌گیری

مقدمه

استان هرمزگان، با داشتن موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد، منابع طبیعی غنی و بنادر استراتژیک، به یکی از مهم‌ترین مناطق برای سرمایه‌گذاری در ایران تبدیل شده است. این استان با دسترسی مستقیم به خلیج فارس و دریای عمان، دروازه‌ای برای ارتباط با بازارهای جهانی به شمار می‌رود. بنادر مهم و پر ترددی نظیر بندر شهید رجایی و بندر شهید باهنر نقش کلیدی در ترانزیت کالاهای بین‌المللی دارند و به عنوان قطب‌های حمل‌ونقل دریایی کشور محسوب می‌شوند. همچنین هرمزگان با منابع معدنی گسترده از جمله سنگ آهن، مس، کرومیت، منگنز و نمک، پتانسیل بالایی برای جذب سرمایه‌گذاری در بخش‌های استخراج و فرآوری مواد معدنی دارد. بهره‌برداری از این منابع می‌تواند به توسعه صنایع مرتبط و ایجاد فرصت‌های شغلی گسترده در منطقه کمک کند. علاوه بر این، هرمزگان با تنوع بالای جاذبه‌های گردشگری، از جزایر زیبای همچون قشم و کیش گرفته تا مناظر طبیعی و تاریخی متنوع، ظرفیت بالایی برای توسعه صنعت گردشگری را دارا است. این استان می‌تواند با جذب سرمایه‌گذاری در بخش‌های هتل‌داری، خدمات گردشگری و توریسم درمانی، به یکی از مقاصد مهم گردشگری در کشور تبدیل شود. هرمزگان منابع آبی و شرایط اقلیمی مناسب برای توسعه کشاورزی و آبی‌پروری برخوردار است. سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها می‌تواند به افزایش تولیدات کشاورزی و دریایی و بهبود امنیت غذایی منطقه کمک کند و در زنجیره ارزش و تولید مواد غذایی ضروری کشور و جهان نقش داشته باشد. از سوی دیگر، این استان با وجود داشتن مناطق آزاد تجاری-صنعتی همچون منطقه آزاد قشم و کیش، بستر مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و توسعه صادرات فراهم کرده است.

اما چالش‌های متعددی نیز در مسیر سرمایه‌گذاری در هرمزگان وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، کمبود زیرساخت‌های مناسب در حوزه‌های حمل‌ونقل، انرژی و خدمات عمومی است. در کنار این، مشکلات محیط زیستی نیز یکی دیگر از چالش‌های مهم سرمایه‌گذاری در هرمزگان است. توسعه سریع صنایع و فعالیت‌های اقتصادی بدون توجه به مسائل محیط زیستی می‌تواند به تخریب منابع طبیعی و

زیست‌محیطی استان منجر شود. بوروکراسی و مشکلات حقوقی استان نیز از دیگر موانع مهم سرمایه‌گذاری در هرمزگان به شمار می‌روند. فرآیندهای پیچیده اداری و بوروکراسی‌های سنگین می‌تواند مانع از تسهیل روند سرمایه‌گذاری شود برای مثال برای برخی از فرایندهای رفع تعهد ارزی تجار ناچار هستند به پایتخت مراجعه کنند و یا برای حل مشکلات خود از شرکت های رابط استفاده کنند که خود باعث مشکلات و هزینه زیادی خواهند شد. هرچند هرمزگان دارای پتانسیل‌های زیادی در حوزه کشاورزی و آبی‌پروری است، اما با چالش‌هایی نیز در این مسیر رو به رو است. کمبود منابع آبی پایدار، کمبود زیرساخت‌های مناسب برای نگهداری و حمل و نقل محصولات کشاورزی و آبی می‌تواند به کاهش کیفیت و افزایش هزینه‌ها منجر شود. طبق آمار ارائه شده توسط سازمان جهاد کشاورزی هرمزگان، در سال ۱۴۰۲، سطح زیر کشت خرما در هرمزگان به ۳۲ هزار هکتار رسیده و تولید سالانه آن حدود ۱۳۰ هزار تن بوده است و تولید مرکبات در این استان به بیش از ۲۵۰ هزار تن در سال می‌رسد. میزان تولید میگو در هرمزگان به ۱۵ هزار تن در سال ۱۴۰۲ رسیده است که ۴۰ درصد تولید میگوی کشور را تشکیل می‌دهد.

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در هرمزگان

۱- موقعیت جغرافیایی و بنادر استراتژیک :

هرمزگان با دسترسی به خلیج فارس و دریای عمان، نقش مهمی در ترانزیت بین‌المللی دارد. با توجه به موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد این استان، هرمزگان به دروازه‌ای برای ارتباط با بازارهای جهانی تبدیل شده است. نقش حیاتی بنادر شهید رجایی و شهید باهنر در این زمینه بسیار موثر بوده است. این بنادر با تجهیزات مدرن و امکانات پیشرفته، فرصت‌های زیادی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های حمل‌ونقل دریایی، لجستیک و ترانزیت کالا فراهم کرده‌اند. بندر شهید رجایی با برخورداری از ظرفیت بالا در پذیرش کشتی‌های بزرگ و کانتینری، اصلی‌ترین بندر کانتینری ایران محسوب می‌شود و حدود ۸۵ درصد از کالاهای کانتینری کشور از طریق این بندر جابجا می‌شود. تجهیزات مدرن مانند جرثقیل‌های پیشرفته، سیستم‌های مدیریت هوشمند و زیرساخت‌های مناسب، این بندر را به یکی از کارآمدترین بنادر منطقه تبدیل کرده است. با توجه به افزایش حجم تجارت جهانی و نیاز به ترانزیت سریع و کارآمد کالاها، این بندر می‌تواند بستری مناسب برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های حمل‌ونقل دریایی و لجستیک باشد. بندر شهید باهنر نیز با ظرفیت پذیرش کشتی‌های نفتی و تجاری و اتصال به شبکه‌های حمل‌ونقل زمینی، نقش مهمی در ترانزیت کالاها دارد و این بندر با امکانات مناسب برای بارگیری و تخلیه کالاها، به یکی از نقاط کلیدی برای ترانزیت بین‌المللی تبدیل شده است. با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های این بندر، از جمله توسعه امکانات بندری، بهبود جاده‌های دسترسی و ایجاد انبارهای مدرن، می‌تواند به افزایش ظرفیت ترانزیتی و جذب سرمایه‌گذاری‌های بیشتر منجر شود. علاوه بر این، هرمزگان به دلیل موقعیت استراتژیک خود و نزدیکی به بازارهای بزرگ منطقه‌ای و بین‌المللی مخصوصاً جبل علی امارات، می‌تواند نقش مهمی در تأمین نیازهای تجاری کشورهای همسایه و مناطق دیگر ایفا نماید. همچنین وجود مناطق آزاد تجاری-صنعتی مانند منطقه آزاد قشم و کیش نیز بستر مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و توسعه تجارت بین‌المللی فراهم کرده است. بدیهی است این مناطق با ارائه تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی، می‌توانند جذابیت‌های بیشتری برای سرمایه‌گذاران ایجاد

کنند. به طور کلی، موقعیت هرمزگان و وجود بنادر مهم، این استان را به یکی از کلیدی ترین نقاط برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های حمل‌ونقل دریایی، لجستیک و ترانزیت کالا تبدیل کرده است.

۲- منابع طبیعی و معدنی :

هرمزگان دارای منابع معدنی غنی مانند سنگ آهن، مس، منگنز، کرومیت و نمک است و این منابع می‌توانند زمینه‌ساز سرمایه‌گذاری در بخش‌های استخراج و فرآوری مواد معدنی باشند. همچنین با بهره‌برداری از این معادن توسعه اقتصادی منطقه و رشد اشتغال چشم‌گیر خواهد بود. هر کدام از عناصر معدنی نام برده نقش کلیدی و اساسی در اقتصاد استان و گسترش سرمایه‌گذاری خواهند داشت:

سنگ آهن :

هرمزگان دارای ذخایر غنی سنگ آهن است که می‌تواند به عنوان یکی از منابع اصلی تولید فولاد در کشور مورد استفاده قرار گیرد. با توجه به وجود کارخانه‌های تولید فولاد مهمی چون فولاد هرمزگان و صبا فولاد معادن سنگ آهن در مناطق مختلف این استان برای مثال " معدن سنگ آهن رضوان " بیشتر مورد توجه قرار گرفته اند. حتی استخراج و فرآوری این ماده می‌تواند به تأمین نیازهای صنعت فولاد کشور نیز کمک کند که با توجه به تقاضای بالای جهانی برای فولاد، سرمایه‌گذاری در این بخش می‌تواند به رشد صادرات کشور نیز کمک کند.

مس :

معادن مس در هرمزگان از ظرفیت بالایی برخوردار هستند و استخراج این ماده می‌تواند در تأمین نیازهای صنایع الکترونیک، ساختمانی و خودروسازی نقش داشته باشد. فرآوری مس به محصولاتی مانند سیم و کابل، لوله‌های مسی و قطعات الکترونیکی باعث ایجاد ارزش افزوده بالایی می‌شود و به توسعه صنایع پایین‌دستی کمک می‌کند.

منگنز :

هرمزگان دارای معادن منگنز نیز است که و در تولید آلیاژهای فولادی و صنایع شیمیایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این عنصر به عنوان یکی از عناصر کلیدی در تولید فولاد مقاوم به خوردگی و همچنین در تولید باتری‌های خشک و مواد شیمیایی مورد استفاده قرار می‌گیرد که استخراج و فرآوری منگنز می‌تواند به توسعه صنایع مرتبط کمک کند.

کرومیت :

کرومیت به عنوان یکی از مواد اصلی در تولید فروکروم و صنایع فولاد مقاوم به حرارت استفاده می‌شود. معادن کرومیت در هرمزگان از ذخایر قابل توجهی برخوردار هستند و استخراج و فرآوری این ماده، مانند آهن، می‌تواند به تأمین نیازهای صنایع فولاد کشور کمک کند. سرمایه‌گذاری در بخش کرومیت به توسعه صنایع پایین‌دستی نیز منجر می‌شود.

نمک :

هرمزگان با داشتن منابع غنی نمک دریایی و معدنی، ظرفیت بالایی برای تولید نمک صنعتی و خوراکی دارد. استخراج و فرآوری نمک در تأمین نیازهای صنایع شیمیایی، غذایی و دارویی نقش دارد که با توجه به افزایش تقاضای جهانی برای نمک، سرمایه‌گذاری در این بخش به توسعه اقتصادی استان و افزایش صادرات منجر می‌گردد.

۳- صنعت گردشگری :

صنعت گردشگری هرمزگان با داشتن جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی، پتانسیل بالایی برای جذب گردشگر دارد. سواحل زیبای خلیج فارس و دریای عمان، جزایر بی‌نظیر و متنوع، جنگل‌های حرا و کوه‌های هرمزگان، مقصدی جذاب برای گردشگران داخلی و خارجی به شمار می‌آید که نیازمند سرمایه‌گذاری برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری مانند هتل‌ها، اقامتگاه‌ها و تفریحات ساحلی است. با توجه به تأکیدات اخیر رهبر معظم

انقلاب اسلامی و تمرکز دولت بر سیاست های دریا محور، گردشگری در این حوزه بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته که سرمایه گذاری در گردشگری می تواند به افزایش درآمد و بهبود وضعیت اقتصادی منطقه نیز کمک کند. همچنین، نباید ظرفیت توریسم درمانی نیز یکی از بخش های پر پتانسیل برای سرمایه گذاری به حساب می آید را منکر شد. جزایر قشم، کیش، هرمز و هنگام از معروف ترین جزایر این استان هستند که هر کدام با ویژگی های منحصر به فرد خود، گردشگران زیادی را به خود جذب می کنند. جزیره قشم با غارهای نمکی، جنگل های حرا و جزایر ناز، مقصدی بی نظیر برای علاقه مندان به طبیعت است و سالانه بیش از ۱۰۰ هزار گردشگر به این استان سفر می کنند. اما با این وجود نیازمند توسعه امکانات اقامتی و رفاهی برای جذب بیشتر گردشگران و افزایش مدت اقامت آنها است. علاوه بر این، جزیره کیش با داشتن بیش از ۱,۵ میلیون بازدیدکننده در سال ۱۳۹۹ یکی از پر بازدیدترین مقاصد گردشگری در ایران بوده است .

جاذبه های تاریخی و فرهنگی :

هرمزگان دارای آثار تاریخی و فرهنگی بسیاری است که می تواند گردشگران علاقمند به تاریخ و فرهنگ را جذب کند. قلعه پرتغالی ها در جزیره هرمز، مساجد تاریخی، بادگیرهای سنتی و بازارهای قدیمی از جمله این جاذبه ها هستند که با مرمت و احیای این آثار و ایجاد امکانات گردشگری مناسب، می توان به افزایش جذابیت این مناطق برای گردشگران کمک کرد. به عنوان نمونه، قلعه پرتغالی ها در جزیره هرمز که قدمتی بیش از ۵۰۰ سال دارد، یکی از مهم ترین جاذبه های تاریخی این استان به شمار می آید و سالانه میزبان هزاران گردشگر در فصل های خنک سال است.

توسعه زیرساخت های گردشگری :

سرمایه گذاری در توسعه زیرساخت های گردشگری نظیر هتل ها، اقامتگاه های بوم گردی، رستوران ها و امکانات تفریحی ساحلی می تواند به بهبود تجربه گردشگران و افزایش تعداد آنها منجر شود. همچنین هدف سرمایه گذاری برای ساخت هتل های مدرن و مجهز در نزدیکی جاذبه های گردشگری و ارتقاء کیفیت خدمات اقامتی گردشگران

بیشتری می توانند از این جاذبه های دیدنی استفاده ببرند. برای مثال، افزایش تعداد هتل های چهار و پنج ستاره در جزیره کیش از ۱۲ هتل به ۲۰ هتل در سال ۱۳۹۹ نشان از توجه به توسعه زیرساخت های اقامتی و جذب سرمایه دارد.

توریسم درمانی:

توریسم درمانی نیز یکی از بخش های پر پتانسیل برای سرمایه گذاری در هرمزگان است. وجود منابع طبیعی مانند چشمه های آب گرم و نمکی، سواحل ماسه ای مناسب برای درمان های طبیعی و اقلیم گرم و خشک، می تواند به جذب گردشگران علاقه مند به درمان های طبیعی کمک کند. با توسعه امکانات بهداشتی و درمانی و ایجاد مراکز توریسم درمانی، هرمزگان می تواند به یکی از مقاصد مهم توریسم درمانی در کشور تبدیل شود که خود نیازمند سرمایه گذاری و جذب سرمایه است. برای مثال، وجود چشمه های آب گرم در منطقه گنو، که به دلیل خواص درمانی خود معروف است به مراکز مهم توریسم درمانی تبدیل شده است. اما همچنان کاستی هایی دیده می شود که خود فرصت سرمایه گذاری برای گسترش بازدید و استفاده گردشگران است.

۴- کشاورزی و آبی پرووری :

هرمزگان با داشتن منابع آبی فراوان و شرایط اقلیمی مناسب، ظرفیت بالایی برای توسعه کشاورزی و آبی پرووری دارد و به افزایش تولیدات کشاورزی، دریایی و بهبود امنیت غذایی منطقه منجر شده است. این استان با داشتن منابع آبی گسترده از جمله رودخانه ها، آب های زیرزمینی و دریای عمان، فرصت های بی نظیری برای توسعه کشاورزی دارد. از جمله محصولات کشاورزی مهم در این استان می توان به خرما، مرکبات، صیفی جات و سبزیجات اشاره کرد. بر اساس آمار، هرمزگان یکی از بزرگترین تولیدکنندگان خرما در کشور است و سالانه بیش از ۱۳۰ هزار تن خرما تولید می کند. همچنین، آب و هوای گرمسیری و نیمه گرمسیری هرمزگان، امکان کشت محصولات متنوعی را فراهم کرده است. این استان با داشتن بیش از ۵۰ هزار هکتار زمین کشاورزی، پتانسیل بالایی برای افزایش کشت میوه های گرمسیری دارد.

هرمزگان با دسترسی به خلیج فارس و دریای عمان، برای توسعه آبی‌پروری شرایط بسیار مناسبی را دارا است. به عنوان مثال، پرورش میگو یکی از بخش‌های مهم آبی‌پروری در هرمزگان می باشد که سالانه بیش از ۱۵ هزار تن میگو در قفس های پرورشی تولید می گردد که این میزان تولید، معادل ۴۰ درصد تولید میگوی کشور است. علاوه بر میگو، پرورش انواع ماهی‌های دریایی و ماهیان گرمابی نیز از جمله فعالیت‌های مهم آبی‌پروری در هرمزگان است و با توجه به تقاضای بالای داخلی و خارجی برای محصولات آبی، توسعه آبی‌پروری می‌تواند به ایجاد اشتغال و افزایش درآمدهای صادراتی کمک کند. وجود حوضچه های پرورش ماهی و فراهم آوردن مکان های مناسب برای پرورش ماهی و میگو در قفس، توسط شیلات هرمزگان و رایزنی های اتاق بازرگانی هرمزگان، این استان به عنوان مکان مناسبی برای سرمایه گذاری است.

چالش‌های سرمایه‌گذاری در هرمزگان

یکی از چالش‌های اصلی در هرمزگان، کمبود زیرساخت‌های مناسب در حوزه‌های حمل‌ونقل، انرژی و خدمات عمومی می باشد. این مسئله می‌تواند مانع جذب سرمایه‌گذاران شود و نیازمند سرمایه‌گذاری‌های اولیه در زیرساخت‌هاست. زیرساخت‌های حمل‌ونقل در هرمزگان از مشکلات عمده‌ای رنج می‌برد و با وجود اهمیت بنادر شهید رجایی و شهید باهنر در ترانزیت کالاهای بین‌المللی، هنوز جاده‌ها و شبکه‌های ریلی مناسبی برای حمل‌ونقل سریع و کارآمد کالاها وجود ندارد. بر اساس گزارش‌های محلی، بیش از ۷۰ درصد از جاده‌های استان هرمزگان به بهسازی نیاز دارند و شبکه ریلی نیز به توسعه و ارتقاء جدی نیازمند است. بندر شهید رجایی با ظرفیت بالای خود نقش حیاتی در حمل‌ونقل دریایی دارد، اما شبکه‌های جاده‌ای و ریلی پشتیبان این بندر نیاز به بهبود و بازسازی دارند تا بتوانند با سرعت و کارایی بیشتری کالاها را انتقال دهند. یکی دیگر از مشکلات زیرساختی، کمبود انرژی پایدار و قابل اطمینان است که قطعی‌های مکرر برق در هرمزگان باعث اختلال در تولید و فعالیت‌های صنعتی شده است. برای مثال، در تابستان سال ۱۴۰۰، بسیاری از مناطق هرمزگان به دلیل کمبود برق با قطعی‌های مکرر مواجه شدند که به تولید صنعتی و خدمات عمومی آسیب رساند. برنامه‌هایی برای توسعه نیروگاه‌های جدید و

ارتقاء شبکه‌های برق‌رسانی آغاز شده است، اما هنوز نیاز به سرمایه‌گذاری‌های بیشتری در این بخش دارد. کمبود خدمات عمومی نظیر بهداشت، آموزش و امکانات رفاهی نیز از دیگر چالش‌های سرمایه‌گذاری در هرمزگان است و بسیاری از مناطق این استان از دسترسی به خدمات بهداشتی و آموزشی کافی برخوردار نیستند. به عنوان مثال، بر اساس آمارهای وزارت بهداشت، تنها ۴۰ درصد از روستاهای هرمزگان دارای مراکز بهداشتی و درمانی مناسب می‌باشند و کمبود خدمات آموزشی می‌تواند به مهاجرت نیروهای کار و کاهش کیفیت نیروی انسانی منجر شده است.

از سوی دیگر توسعه صنایع و فعالیت‌های اقتصادی در هرمزگان بدون توجه به مسائل محیط زیستی می‌تواند به تخریب منابع طبیعی و زیست‌محیطی استان منجر شده است. برای مثال فعالیت‌های صنعتی در بنادر هرمزگان، به ویژه در بندر شهید رجایی، موجب آلودگی آب‌های ساحلی و دریایی گردیده و تخلیه فاضلاب‌های صنعتی و نفتی به دریا، تخریب اکوسیستم‌های دریایی و کاهش تنوع زیستی را به دنبال داشته است. به عنوان مثال، تخلیه روزانه هزاران لیتر فاضلاب صنعتی به خلیج فارس موجب افزایش سطح آلاینده‌ها در آب و کاهش کیفیت آب شده و استخراج معادن در هرمزگان، به ویژه معادن سنگ آهن و کرومیت، منجر به تخریب منابع طبیعی و مراتع شده است. برای مثال، برداشت بی‌رویه از معادن سنگ آهن در مناطق کوهستانی موجب کاهش سطوح سبز و از بین رفتن زیستگاه‌های حیوانات وحشی گردیده است. این فعالیت‌ها نه تنها منابع طبیعی را تخریب می‌کنند، بلکه موجب فرسایش خاک و کاهش کیفیت خاک نیز می‌شوند و خاک را از داشتن املاح لازم و ظرفیت‌های کافی برای کشت نیز محروم می‌کنند. فعالیت‌های صنعتی در هرمزگان، به ویژه صنایع پتروشیمی و پالایشگاه‌ها، موجب انتشار گازهای آلاینده به هوا می‌شود. این آلودگی هوا نه تنها سلامت انسان‌ها را به خطر می‌اندازد، بلکه موجب کاهش کیفیت زندگی و افزایش بیماری‌های تنفسی نیز می‌شود. برای مثال، انتشار گازهای گلخانه‌ای از صنایع پتروشیمی در بندرعباس موجب افزایش آلودگی هوا و گرم شدن هوای منطقه شده است.

از بزرگ‌ترین چالش‌های سرمایه‌گذاری در هرمزگان، فرآیندهای پیچیده و زمان‌بر اداری است و این فرآیندها می‌توانند مانع از جذب سرمایه‌گذاران شوند و روند سرمایه‌گذاری را کند کنند. به عنوان مثال، برای دریافت مجوزهای لازم جهت احداث یک کارخانه، سرمایه‌گذاران ممکن است با تعدد مراحل و مدارک مورد نیاز مواجه شوند که این امر موجب طولانی شدن زمان شروع پروژه‌ها می‌شود. از سوی دیگر قوانین و مقررات پیچیده و غیرشفاف نیز می‌توانند مانع از تسهیل روند سرمایه‌گذاری شوند و عدم شفافیت در قوانین مربوط به مالکیت زمین، مالیات، و بیمه سرمایه‌گذاران را دچار سردرگمی می‌کند. برای مثال، برخی از سرمایه‌گذاران ممکن است به دلیل عدم آگاهی از قوانین مالیاتی محلی، با مشکلات مالیاتی برخورد کنند. از سوی دیگر وجود تحریم‌های بین‌المللی نیز می‌تواند مشکلات حقوقی و مالی برای سرمایه‌گذاران ایجاد کند. این تحریم‌ها موجب محدودیت در دسترسی به منابع مالی و اعتبارات بین‌المللی می‌شوند و همچنین مشکلاتی در تأمین مواد اولیه و تجهیزات وارداتی ایجاد می‌کنند. به عنوان مثال، تحریم‌های بانکی موجب مشکلات در نقل و انتقال پول و تأمین مالی پروژه‌ها شده اند و چالش‌های تأمین مالی نیز از موارد حائز اهمیت است. یکی دیگر از چالش‌های اصلی سرمایه‌گذاری در هرمزگان، دسترسی محدود به اعتبارات بانکی است و بانک‌ها و موسسات مالی به دلایل مختلف از جمله ریسک بالا، تمایل کمتری به اعطای وام به سرمایه‌گذاران در این منطقه دارند. به عنوان مثال، گزارش‌های بانک مرکزی نشان می‌دهد که میزان وام‌های اعطایی به بخش خصوصی در هرمزگان نسبت به سایر استان‌ها کمتر است. از سوی دیگر نرخ بهره بالا نیز از موانع اصلی در تأمین مالی پروژه‌ها است و سرمایه‌گذاران به دلیل نرخ‌های بهره بالا ممکن است نتوانند هزینه‌های مالی پروژه‌های خود را تأمین کنند. به عنوان مثال، نرخ بهره بانکی در ایران به طور متوسط بالای ۱۸ درصد است که این میزان برای بسیاری از سرمایه‌گذاران غیرقابل بازپرداخت می‌باشد. در آخر عدم وجود مکانیزم‌های مالی مناسب و ابزارهای مالی متنوع نیز می‌تواند توانایی سرمایه‌گذاران را برای تأمین مالی پروژه‌های خود محدود کند. نبود بازارهای سرمایه فعال و ابزارهای مالی نوین مانند اوراق قرضه و سهام موجب کاهش توانایی سرمایه‌گذاران برای جذب سرمایه‌های لازم شده است.

راهکارها و پیشنهادات

توسعه و بهبود زیرساخت‌ها نیازمند سرمایه‌گذاری‌های اولیه و توجه ویژه دولت و نهادهای مرتبط است. با رفع این مشکلات، هرمزگان می‌تواند به یکی از جذاب‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری در ایران تبدیل گردد و به توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال در منطقه کمک کند.

از راهکارهای موثر برای کاهش تاثیرات منفی فعالیت‌های صنعتی بر محیط زیست، استفاده از تکنولوژی‌های نوین و پاک است. استفاده از فیلترها و سیستم‌های تصفیه فاضلاب صنعتی، منجر به کاهش آلودگی آب‌ها می‌شود و استفاده از تکنولوژی‌های کم‌آلاینده در صنایع به کاهش انتشار گازهای آلاینده به هوا کمک می‌کند. همچنین تدوین و اجرای قوانین سختگیرانه محیط زیستی و نظارت بر فعالیت‌های صنعتی و معدنی می‌تواند به حفظ منابع طبیعی و زیست‌محیطی کمک کند و این قوانین باید شامل مقرراتی برای کنترل تخلیه فاضلاب‌های صنعتی، کاهش انتشار گازهای آلاینده و حفظ منابع طبیعی باشد. اجرای قوانین ذکر شده نیازمند همکاری ارگان‌های دولتی، صنایع و جامعه مدنی است. افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت حفظ محیط زیست و تاثیرات منفی فعالیت‌های صنعتی بر محیط زیست، می‌تواند به تغییر رفتارها و کاهش آلودگی‌ها کمک کند. آموزش و اطلاع‌رسانی به جامعه درباره اهمیت حفظ منابع طبیعی و راهکارهای کاهش آلودگی، در حفظ محیط زیست تاثیر اساسی دارد. با سرمایه‌گذاری در پژوهش و توسعه برای یافتن راهکارهای نوین و پایدار در حفظ محیط زیست، به کاهش تاثیرات منفی فعالیت‌های صنعتی کمک می‌شود و تحقیقات در زمینه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، فناوری‌های سبز و مدیریت پایدار منابع، عاملی برای توسعه پایدار هستند.

یکی از راهکارهای موثر برای رفع مشکلات تأمین مالی، ایجاد صندوق‌های حمایتی ویژه برای سرمایه‌گذاران است. این صندوق‌ها می‌توانند منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاران را تأمین کنند و به توسعه پروژه‌های اقتصادی کمک کنند. به عنوان مثال، در قانون جدید "تأمین مالی" سرمایه‌گذاران می‌توانند پروژه‌های مورد نظر خود را از طریق سامانه تأمین مالی بیابند و در چارچوب قوانین در سرمایه‌گذاری‌ها شریک باشند. (این قانون در سال ۱۴۰۲

تصویب گردیده و در حال معرفی و ایجاد زیرساخت های الکترونیک است). ارائه تسهیلات مالی و اعتباری به سرمایه‌گذاران هم به جذب سرمایه‌گذاری‌ها کمک نماید. این تسهیلات می‌تواند شامل وام‌های کم‌بهره، تضمین‌های مالی و تسهیلات بانکی باشد. به عنوان مثال، بانک‌های دولتی و خصوصی می‌توانند با همکاری یکدیگر و ارائه وام‌های کم‌بهره، سرمایه‌گذاران را تشویق به سرمایه‌گذاری در هرمزگان کنند البته نظام سرمایه‌گذاری در ایران همیشه به این شکل بوده است اما برای پروژه‌های کوچک و واحدهای خرد به صرفه تر می‌باشد تا باعث رشد تورم نگردد. توسعه بازارهای سرمایه و ایجاد ابزارهای مالی نوین بسیار به توسعه سرمایه‌گذاری کمک خواهند کرد. به دلیل وجود صنایع بزرگ استان در بورس منطقه‌ای و معرفی ابزارهای مالی نوین مانند اوراق قرضه و سهام به مردم بومی می‌توان به افزایش توانایی سرمایه‌گذاران برای تأمین مالی پروژه‌های خود کمک کند.

همکاری با نهادهای مالی بین‌المللی و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در تأمین منابع مالی مورد نیاز تاثیرگذار است. برای مثال، جذب سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی (FDI) به توسعه پروژه‌های بزرگ اقتصادی در هرمزگان منجر خواهد شد. برگزاری کنفرانس‌های تجاری مشترک با کشورهای دوست، ایجاد جلسات تجاری و توافقات دو جانبه توسط اتاق‌های بازرگانی مشترک و سرمایه‌گذاران ایرانی حائز اهمیت است. همچنین توسعه زیرساخت‌های بندری و ارائه تسهیلات مناسب برای سرمایه‌گذاران می‌تواند به بهبود و افزایش ظرفیت ترانزیتی و بهبود وضعیت اقتصادی منطقه کمک می‌کند. در نهایت، سرمایه‌گذاری در آموزش و مهارت‌آموزی نیروی کار محلی نیز در جهت بهبود کیفیت نیروی کار و افزایش بهره‌وری مثل ارائه دوره‌های آموزشی و حرفه‌ای مرتبط و همکاری با صنایع مختلف در ارتقای توانایی نیروی انسانی برای جذب در بازار کار بسیار موثر است.

برای بهره‌برداری از فرصت‌های موجود و مقابله با چالش‌ها در زمینه کشاورزی می‌توان اقداماتی نظیر توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل، سردخانه‌ها و فرآوری محصولات کشاورزی و آبی، اجرای برنامه‌های مدیریت پایدار منابع آبی و استفاده از روش‌های نوین آبیاری، ارائه تسهیلات مالی و اعتباری به کشاورزان و پرورش‌دهندگان آبی، آموزش کشاورزان و آبی‌پروران در زمینه‌های نوین تولید و مدیریت منابع را انجام داد.

نتیجه گیری

همانطور که ذکر شد؛ استان هرمزگان با وجود پتانسیل‌های فراوان در بخش‌های مختلف از جمله موقعیت جغرافیایی استراتژیک، منابع طبیعی غنی، ظرفیت‌های بالای گردشگری و کشاورزی و بنادر مهم، فرصت‌های بسیاری برای سرمایه‌گذاری دارد. این عوامل، هرمزگان را به یکی از مناطق مهم اقتصادی و تجاری ایران تبدیل کرده‌اند. با این حال، چالش‌هایی نظیر کمبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل، انرژی و خدمات عمومی، مشکلات محیط زیستی ناشی از توسعه ناپایدار، پیچیدگی‌های بوروکراسی و مشکلات حقوقی، و دسترسی محدود به منابع مالی و اعتبارات بانکی، موانع مهمی بر سر راه سرمایه‌گذاران هستند. برای بهره‌برداری کامل از این فرصت‌ها و غلبه بر چالش‌های موجود، نیاز به برنامه‌ریزی دقیق و سرمایه‌گذاری‌های اولیه در زیرساخت‌ها، تدوین و اجرای قوانین محیط زیستی سختگیرانه، تسهیل فرآیندهای اداری و کاهش بوروکراسی، و ایجاد مکانیزم‌های مالی مناسب و تسهیلات بانکی باعث کاهش چالش‌های پیش روی سرمایه‌گذاران خواهند شد. انجام این اقدامات در بهبود شرایط سرمایه‌گذاری و توسعه پایدار اقتصادی در هرمزگان با هدف تبدیل این استان را به یک قطب اقتصادی قوی و پایدار در منطقه صورت خواهد گرفت.